

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főtér Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

tévelytelen levelet nem fogadjunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja.

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Tanulóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában
— Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdete-
mény, nyilttér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja

Egy háromhasábos petisior tér-
fogata 12 fillér.
Bélyegdí, minden beiktatás
után 60 fillér.

Nyitólér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést es hirdetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, valamint a KÁRMÁN S. könyvkereskedése Rimaszombat, Főtér, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető.

Vándorló aranyak.

Ez a hónap dokumentálja rendszerint, vagy jobban mondva legnagyobbbrészt, hogy Magyarország mekkora helyet foglal el a nagy világnak óriás pénzpiacán. A méhkasok, melyekbe a munkás emberek takarékoskodó szorgalma a fillérekből milliárdokat gyűjt, — ebben az időtájban mutatják ki rendszerint egy esztendei munkálkodásainak eredményét, széjjelosztva szörzálhasgató pontossággal a szorgalmasan gyűjtött tőkéknek becsületes kamatait.

Immár nemzetközileg erősen szervezett statisztikai hivatalok aztán temérdek rubrikába szedik a milliárdokat és a tudósok tanulmányokat írnak róla, hogy miként emelkedik évenként vagy süllyed évről-évre az általános vagyonosodás, melynek jeleiségeit alaposan kikutatott okokra vezetik vissza, s a fillérekből összegyűjtött milliárdok végeznek tovább csodálatraméltó vándorlásukat, pihenés nélkül egyik zsákból a másikba, egyik méhkasból a másikba ömölve, egyik helyütt kétségbeesést, más k helyt örömet, boldogságot nyújtva és osztva az utánuk sovárogni meg nem szűnő emberi társadalom tagjai között.

Nem kell elmerülnünk az aranyborju imádásába tulságosan; maga a vagyonnak szerzése, gyűjtése nem lehet ezélja az emberi életnek, csakis eredménye, melyben a munkás, becsületes életnek sikere anyagi kifejezésre jut. De nem is kell kicsinyelnünk vagy megrónunk a vagyonosodásra való becsületes törekvést, mert hiszen az emberiségnek sok nagy szelleme, a kik egyáltalán nem kapkodtak nagyon a világi javak után, a Fáy Andrások és Széchenyi Istvánok, kiknek szemei előtt a nagy embermilliók lehetőleg általános jóléte lebegett, ismerték fel azon előnyöket, melyeket a vagyonos társadalomnak élveznek, ha a szerény jólét tisztos feltételeiről megfelelőleg képesek gondoskodni.

A Fáy Andrások ama nagyszabású álma, melynek megvalósításaért e század első felében annyi derék ember fáradozott, ma már egy hatalmas hálózatban öleli magába a nemzet kereskedelmi és ipari életműködését. Ime, magában Gömörvármegyében, a pomoszniczákat nem is számítva, tíz pénzintézet működik serény igyekezettel a közvagyonosodás emelésén. Ez intézetek évi mérlegében igazán jól esik a társadalom erőteljes lélekzetvételét olvasnunk s pedig annál inkább, mert azt tapasztaljuk, hogy ez intézmények vezetésében meglehetősen érvényesül azon vezérelv, hogy a helyi hitelszükséglet kielégíttessék s ez által mindinkább kiirtassék a társadalomnak azon rákfenéje, melyet uzsorának neveznek a humanusan gondolkozóknak embermilliói.

Természetesen, a helyi hitelszükséglet fedezésénél is a pénzintézetek korlátlan önállósággal nem dolgozhatnak. Bizonyos harmóniát kell megteremtetniük azon ellentétes érdekek között, melyeknek szálaí kebelökben összefutnak. A tőkepénzesek nagy kamatot, az adósok kicsit, a részvényesek jó osztalékot kívánnak. E mellett oda sorakozik az állam — kissé tulságosan magas igényeivel, melyek kiegyenlítése után a pénzintézeteknek még mindig egy-jókora költséget kell a szervezet munkaképességeért áldozniuk. Nem csekély körültekintés, jókora böicesesség és különösen nagy humanizmus kell ahoz, hogy a pénznek, a mindenható pénznek egy ilyen erőteljes forrása a közérdeknek sokféle kívánságai szerint jól és tisztán tartassék; mert e források csak akkor szolgálnak a társadalomnak egészséges, üdítő italt, mely átlátszó, mint a kristály és hasznos mindarra nézve, a ki belőle merit.

Ime, itt fekszenek előttünk a mult esztendőről szerkesztett kimutatások, annak a nagyszabású feladatnak a megoldásáról, melyre ez intézetek vállalkoztak. A pénzpiacz hivatott idő-

jelzői azok, melyek mutatják, hogy a közgazdasági téren megyénkben igen egészséges élénkség uralkodik s a vándorló aranyak pihenéstelen körforgásukat nem egyesek, de a társadalom összességének érdekében végzik pontos szabályossággal.

Nem mondjuk, hogy megoldották mindazon feladatokat, melyeket a rohanó idők árja naponként felszínre vet; tőkéletes szerkezetet emberi elme sohasem fog megalkotni. Hogy többet ne említsünk, a mai társadalmi eszmearamlatok igen is eleven kifejezésre juttatták a szövetkezetek megalkotásának vágyát, s mi úgy véljük, hogy a hitelszövetkezeteknek községenkénti szervezése előbb-utóbb a pénzintézetek feladatává fog válni. A temérdek bajjal küzdő mezőgazdák, valamint a nagy fogyasztó tömegek számára közraktárak és egyéb oly intézmények, melyeknek szükségességét Magyarországnak, mint par excellence agrikulturnak államnak már jellege is igazolja. — életrehívása szintén a pénzintézetekre vár, s az ipar fellendülése mai stagnálásából szintén alig képzelhető el a pénzforrások megnyitja nélkül.

De e tekintetben még sokkal inkább igazolt a józan konzervatívizmus, mint bármí más téren. Az eszmék és az irányok gyorsan tűnnek fel s a társadalom feladata, hogy kellő idő alatt a közszükségletek böles mérlegelése útján kisélejtze belőlük azokat, amiket csak a divat, és megalkossa azokat, amelyeket a társadalom valóságos szükséglete követel meg a liberális haladás érdekében s életfeltétele gyanánt. A jóakarát és igyekezet, mely a vándorló aranyak regulázóit serkenti, elég garancziának látszik előttünk arra nézve, hogy a pénzforrások tisztán tartatnak a társadalom számára, s ez vármegyénk becsületére meglehetősen fényt áraszt. A pénzintézeteknek ezért gratulálunk

T Á R C Z A.

Hallottam

Hallottam, hogy a szerelem
Sose vezet jóra,
Bolond, a ki hajlik édes,
Szép szerelmi szóra.

Hallottam, hogy a szerelem
Ezer gond szüléje,
Sok a bánat, sok a búhaj, —
Kevés ám a kéje.

Mit is bánom a sok búhaj,
Mit én a sok gondot,
A ki téged szeret, kedves,
Nem szól ily bolondot.

Maróthi János.

Az én Lump barátom.

(Irtá: J. Gy.)

A könnyelmű fiatal emberek ama tajtját, kik az alkohol sugárzó hatását az emberi testre önmagukon tapasztalják, s kik a delirium tremens-féle lelkiállapot gyakorlati tanulmányozását természetszerű megszokásból, mondhatni sportszerűen üzik, nemzetközi nyelven lump elnevezéssel illetjük.

Van nekem is egy jó barátom, aki szintén Lump. — Természetesen csak a neve az, jogosan azért nem is

számíthatja magát a telivér lumpok osztályába, lévén ő egyike a legszerényebb s legsolidabb fiatalembereknek. Szerénysége igazán páratlan a századvégi gondolkodás eme korszakában. — Egy parányi pontnak képzeli magát s létezését szerényen eltitkolni igyekszik. — Máskülönbén igen zseniális fiatal ember, s foglalkozására nézve festő, kit a művészet istenasszonya homlokán esékölt.

Sokszor meglepem őt kis dolgozó-szobájában, amint művészi ihlettől átszellemülten esete éltet lehel a vásznon.

Egy délután, amint lakására értem, a festői állvány előtt állva találtam őt, egész lelke ott esüngött azon az angyalfejen, mely nefelejtsek szemeivel, aranyból szőtt hajkoszorújával feléje mosolygott a vásznonról. — Hosszasan nézte az aranyfürtű fejet, s azután mély sohajjal, mely tapasztalásom szerint legtöbb esetben reménytelen szerelemnek esalhatatlan jele szokott lenni, gyöngédségre való figyelemmel emelte le az állványról, s egy arra a ezéllra készített tokba helyezte el. — Majd hirtelen megfordulva észrevett engem. — Egész lénye mutatta, hogy zavara óriási lehet. Mint a szerelmes kis leány, ha titkos imádójával meglásik őt, úgy vörösödött ei fülig az én festő barátom.

Karesi, te valamit titkolsz előttem. Felelj őszintén, kit ábrázol ez a gyönyörűségkép?

Az én piktör barátom arcán meglátszott, hogy küzd önmagával, elmondja-e nekem szívének édes-keserű titkát, a szépséges angyalfej regéjét? Azonban addig nyaggattam, faggattam, míg végre engedve kívánságomnak, elmondta a leány regéjét, mely érdekességénél fogva megérdemli, hogy e lap tárczarovatában napvilágot lásson

Szavamat adtam ugyan Karesi barátomnak, hogy bizalmas közléseit elhallgatom, de miután arra nézve nem tettem ígéretet neki, hogy szívének ezen első felfolbanását más alakban nyilvánosságra nem hozom, olvasóm szíves engedelmével elmondom az én barátom szomorú esetét szóról-szóra úgy, ahogy történt.

Azt már tudják tisztelt olvasóm, hogy az én piktör barátom azon névtelen nagyságok egyike volt, kik szerényen meghúzódva, vágyak és társadalmi igények nélkül csupán hivatásuknak élnek. B. városban való, leteleplése előtt Karesi barátom F. városban lakott, hol épen úgy, mint itt, egyedül a művészetnek szentelte életét. Egyes előkelő családok megrendeléseinek a legnagyobb pontossággal felelt meg. Sikertült festményeivel nagy hirre tett szert. Számos helyről kapott meghívást, — s különösen a leányos családok igyekeztek őt körükbe vonni. — Az én Karesi barátom azonban szerényen kitért a meghívások elől s otthon maradt. Csak özv. Berezyné háza nem akart festőnk előtt megnyitni. Ezen mellőzés azonban a legkevésbé sem volt reá nézve bántó hatással, hanem mint afféle esendes vérű ember, megnyugvással vette.

Egy szép nyári napon az én festőm a hosszú munka után fáradtan letévé kezéből az esetet s gondolatokba merülve nézett ki a nyitott ablakon. Leáldozóban volt a nap s bucsugarai bearanyozták a nyugalomra készülő természetet. Lány szellő sohaja hallatszott a lombok közül s a szerelem bájos szavu dalnokának panaszos hangjai betölték a levegőt, mely kábitó illattal volt terhelve.

Valami sajtyszerű nyugalom uralkodott az egész természetben. A titokteljes csend, a sutgó lombok, az

LÖFKOVICS LIPÓT női- és férfi divatárak raktára meglepő szép és nagy választékot nyújt az idei farsangi cikkekben.

➔ Meglepő nagy választék ➔

Báli keztükben, hajdiszekben, lack- vagy bárminemű alkalmi czipőkben, nyakkendők, klackok, férfi ingek, gallérok stb legdúsabb választékban.

A rimaszombati takarékpénztár az 1894. üzletében mintegy 8 millió forintnyi forgalmat csinált. Ezen teljesen konszolidált intézetünk méltán foglalja el az első helyet megyebeli pénzügyintézetek között. Üzletének minden ágazatában élénk emelkedés mutatkozik, s különösen a váltótárcza jelentékeny szerepet játszik az eleven kereskedelmi életben, mely a megyei székhelyen és körületén fellendült. E mellett a betéttek is több mint százezer forinttal növekedtek, úgy, hogy a december 31-iki mérleg szerint az intézet által kezelt betéttek összege 1735103 frtot tesz ki. S még ez óriási összeg mellett sem volt képes az óriási keresletnek megfelelni az intézet, hanem vizsgálomlás útján fedezte pénzügyi szükségletét, s bár ez uton csak mintegy háromszázezer forintnyi forgalmat ért el, azonban ez is oly összeg, melyhez hasonlóly egyetlen megyebeli pénzügyintézet sem mutathat föl. Jövedelmének főbb tételeit a jelzálogilag biztosított kölesönök kamataiból és a váltószámításokból nyerte természetesen. Mindkét ezimen összesen mintegy 130000 frtnyi nyereséget mutatkozott, míg betétkamatok fejében az 1894 ik évre 75000 frt lett kifizetve. Tiszta évi nyeresége 34143 frt 46 kr., melyhez a múlt évről áthozott 2243 frt 57 krt hozzáadva, a közgyűlésnek összesen 36387 frt 3 kr. fog rendelkezésére állani. Ugy értesülünk, hogy ez összegből mintegy ezer frt fog a kétes követelések leírására fordítani, 24000 frt (részvényenként 20 frt) osztalékkul kifizetett, míg 5000 frtot a póttartalékokra növelésére fordítanak, mely alap ezzel már 45000 frtra fog emelkedni. A tisztai nyugdíjalap ez évben rendkívüli javadalmazást nyer, a mennyiben a rendes dotáczió felül a tiszta jövedelemből kerek ezer forinttal növelték, a mit eléggé indokol maga az a körülmény, hogy ez idő szerint a nyugdíjalap kamatai nem fedezik a folyósított nyugdíjakat. Továbbá a rendes évi jötekyon adományok is meghaladják az ezer forintot, melyből 300 frt fog a rimaszombati egyesült prot. főgymnasiumnak, száz forint a dalárdának, 100 frt pedig a koresolya-egyletnek jutni. — A szépen virágzó intézet közgyűlése február 26-án lesz.

A gömörmezei nép- és iparbank évi tiszta nyeresége 16691 frt 61 krt tesz ki. E fényes eredményhez a váltókamatok ezimen befolyt 29000 frt és a jelzálogos kölesönök kamatai ezimen befolyt mintegy 20000 frt szolgáltatják a főbb tételeket. Az intézet váltótárcza állománya december 31-én megközelíti a félmilliót, jelzálogos kölesőnei pedig háromszázezer forintot felül emelkedtek. Az összforgalom több mint negyedszázmillió forint volt, a mi az intézet üzleti életének igen fényes élénkségére mutat. Az intézet konszolidációjára igen örvedetesen halad, tartalékokéja 5500 frtból áll, nyugdíjalapokéja pedig tizenkétezer forint körül. Mint biztos forrásból értesülünk, az igazgatóság azt fogja javasolni, hogy a tiszta jövedelemből (részvényenként 4 frt 50 kr.) 13500 frt osztás-sék ki a részvényesek között, s a rendes jötekyon adományok, a tisztai nyugdíjalap javadalmazása és a tisztviselők jutalmazása után a felmaradó összegből a tartalékokéja 1000 frt fog eszattolni, a többi pedig a jövő év számlájára vitetik át. A közgyűlés február 27-én délelőtt 9 órakor lesz Rimaszombatban a „Három Rózsa” vendéglő nagytermében.

A rosznyói takarékpénztár és zálogház 1894 ik évi összforgalma mintegy két millió forintot tesz ki. Betéttekéja megközelíti a másfél millió frtot,

aranyfényben uszó láthatár elragadó bájt kölesönöztek a vidéknek s kéjes mámorral töltötték el az ember szívét.

Az én festőmet is valami láthatatlan erő kifelé esalta. Lépteit önkénytelenül Berezyné kastélyszerte épült, tágas és szellős háza felé irányította. Közel érve a ház előtt elterülő virágos kerthez, a gyönyörű látvány, mely szemem elé tárult egészen lebilincselte őt. Szép rózsalugast látott a ház ablakai alatt közvetlenül, a lugasban pedig egy gyönyörű szép leányt. Elmélázva ült a leány egy kopadon. Arany szőke haja hullámokban omlott alá karesu lengő termetén. A bucsuzó nap sugaraitól aranyfényben uszott a lugas s a félig lecsukott szempillákkal álmodozó leány úgy nézett ki benne, mint egy mesebeli tündér. A tüneményeszerű alak látára az én festőm idegeit kéjes remegés futotta át. Szeretett volna hirtelenében valami láthatatlan lényvé változni, hogy örökké közelében lehessen a gyönyörűsége angyalnak, melyhez hasonlóly eddig még nem látott. A gyönyörteljes percek azonban nem tartottak soká. A zöld repkényvel befutott ablak egyik szárnya ugyanis kinyílt s azon egy éltes matróna hajolt ki, a ki Vilmát — ez volt a neve a szőke tündérnek — eszallította. Az ábrándozásból felzavart leány, mint valami égi jelenség úgy lebbent el a bálamokban omlott alá karesu Rendkívül felindulva fordult vissza az én festőm s egyenesen lakása felé tartott. Utközben a leány esabos alakja folyton szemem előtt lebegett. Belsejében sajátos változást kezdett érezni. Ugy el volt telve szíve a leány iránt érzett véghetetlen forró szerelemmel, hogy alig bírt magával. Ejeleit eszentel nagyon nyugtalanul töltötte, nem jött álom szeméire. Ha elaludt is, álma nagyon hasonló volt az ébrenléthez. Ott lebegett szüntelenül szemem előtt

váltótárczája 725000 forintot, jelzálogos kölesőnei pedig 570000 forintot tesznek ki. Ezeket kivül az intézet jelentékenyebb eredményeket mutat fel az értékpapír üzletben, a mellyel — úgy látszik — rendszeresen foglalkozik. Évi tiszta nyeresége 28772 forint 80 krból áll mely a 80000 frtnyi alaptőke után hatalmas osztalékokat ígér az intézet szerencsés részvényeseinek.

A tornallyai takarékpénztár 1894. évi üzletforgalma 76000 frttal emelkedett, s összesen meghaladja az ötmillió forintot. Emelkedett a betéttekéja, valamint a váltótárcza és a jelzálogos kölesönök állománya is, ami örvedetesen jelzi az intézet üzletének terjedését. A kiadott mérleghez eszattolt igazgatósági jelentésben kissé komikus megemlékezést olvasunk azon visszaélések felől, melyekkel az intézetet volt ügyésze az elhalt Fodor Károly — mint annak idején megirtuk — mintegy hatezer frt erejéig károsította meg. A tetemes veszteség daczára az intézet igen kedvező eredménnyel zárta le évi mérlegét, mely szerint a tiszta nyereség 27460 frt 44 kr. Az intézet f. hó 14-én tartotta meg évi közgyűlését, mely elfogadta az igazgatóság és a felügyelő-bizottság egyértelmű javaslatait a jövedelem felosztására vonatkozólag, s a tartalékalaphoz eszattolt 2373 frtot, továbbá 800 darab részvény után 18 fittal 14400 frtot osztalékkul adott, míg az intézeti tisztviselők jutalmazására 550 frtot, jötekyonvezélokra 230 frtot fordított, 9907 frt 44 krt pedig a folyó 1895-ik év számlájára javára hozott át.

A putnoki népbank mint takarékpénztár és kölesönözvetkezet f. hó 6-án tartotta rendes közgyűlését. Az intézet leginkább kötvénybeli kölesönözletekkel foglalkozott, melyek után kamat ezimen mintegy 35000 frtot, váltókamatokban pedig 3200 frtot vett be. Tiszta nyeresége 10537 frt 55 kr. volt, melyből a 60000 frtnyi részvényalaptőke után 16—17% is kitélik osztalékkul. — A mintaszerte vezetett, bár kis terjedelmű intézet vezérigazgatója gróf Serényi Béla, putnoki nagybirtokos.

A nagyrócei takarékpénztár ez évi közgyűlését márczius hó 4-én fogja megtartani Nagy-Rőce város közházán. Az intézetnek 350000 frtnyi forgalma mellett tiszta nyeresége 7181 frt 55 kr. — Részvényalaptőkéje 50000 frt, tartalékokéja már meghaladja a 9000 frtot. — A szépen fejlődő intézetnek Prékopa Károly, Nagy-Rőce város érdemes főjegyzője áll az élén.

A nagyrócei kölesönös segélyszövetkezet 5335 frt 12 kr tiszta nyereséggel zárja le mérlegét. Váltó és kötvénytárczája mintegy 325000 frtot képvisel.

A nyustyai takarékpénztár részvénytársaság szintén a jól és helyesen fejlődő pénzügyintézetek közé tartozik. Értékpapír-üzlettel is elég sikeresen foglalkozik, jövedelmének oroszán részét azonban a kötvénykölesönök útján nyeri. Évi tiszta nyeresége 7223 frt 54 kr., melyből az 50000 frtnyi alaptőke után 12% is kitélik osztalékkul. — Az intézet közgyűlését f. hó 24-én Nyustyán, saját helyiségében fogja megtartani, igazgatója Basilides János tiszlezi nagybirtokos.

A rimaszombati polgári olvasókör közgyűlése.

— 1895. február 17. —

Ez a szépen fejlődő kulturális intézményünk, melyben a rimaszombati polgárságnak összes társadalmi tevékenysége oly életrevalóan pezseg, — f. hó 17-én délután

a szép angyal arany szőke hajával s mosolygó nefejejtszemeivel. Esetje már rég pihent érintetlenül. Nem ment neki a munka sehogy sem. A mihez hozzá fogott, nem végezte be, mert lelke ott repdesett a rózsalugas körül.

A lázas kedélyállapot hetek multával kissé eszallapodott s higgatabban kezelt gondolkodni. Érezte, hogy sorsában a leány látása első percétől változás állott be. Gondolkozába esett, hogy mit tegyen. Belátta, hogy eddigi életmódjával szakítania kell, ha ezélt akar éri. Mindenekelőtt megkell ismerkednie a leánnyal. El volt az első teendő, mely elől kitérnie többé már nem lehetett. Ettől pedig nagyon tartott az én festő barátom. Eddig egészen visszavonultan élt s egyedül a magányos elhagyatottságban találta minden örömet. Nyíltan fellépni s megismerkedni lelke ideáljával nehéz feladatnak tünt fel előtte, melynek megvalósítására képtelennek érezte magát. Egészen tanácstalanul töprengett hónapos szobájában az én festőm. Végre azonban hosszu gondolkodás után elszánta magát a nagy lépésre, s feketébe eszive magát, dobogószívvvel indult neki a nagy vállalatnak, melynek, ha balsikerét előre tudja, bizonyosan lemondott volna mindenről. Már midőn halk kopogás után benyitott a szépen butorzott szalónba, lázas izgatottság, nagyfokú zavarral párosulva, vett rajta erőt. Hát még mikor belépve a szalónba egyszerre szembe találta magát ideáljával, ki épen kifelé készült s majdnem összeütközött remegő barátommal. Forogni látszott vele az egész világ. Vilma ott állott előtte, mosolygó szemeivel biztatólag de egyuttal kérdőleg nézett a zavarba jött fiatal emberre. Leányos termetén a halvány ibolyaszínű könnyű ruha igen jól állott. Berezyné ott ült az asztal előtt újságot olvasva. Az én festőm a ragyogó szemsugarak hatása alatt óriási zavarba

tartotta meg rendes évi közgyűlését, tagjainak óriási számu részvétele mellett. Vagy két százan lehettek jelen a kör tagjai közül s élénken megjelenezték Bábely Miklós elnököt, ki rövid, de szívélyes üdvözlő beszéddel nyitotta meg a közgyűlést.

Majd Csillag Mór jegyző olvasta fel a választmány jelentését, melyet igazi lelkesedéssel és avatott tollal Szabó Lajos jegyző szerkesztett meg, a társulati tagok pedig adakozás után kinyomattak. A terjedelmes és szépen kidolgozott jelentés mindenekelőtt egy vizlatos elmefuttatással kezdődik arról, hogy mi a Polgári Olvasókörnek társadalmi hivatása. Ezt a választmány jelentése abban találja fel igen helyesen, hogy az egyesület életét egy tisztán magyar, hazafias szellem vezérelje és hassa át. „Ez — úgy mond — az az érzelm, melynek esziráját a szülőföld olta szívünkbe, fejlődésünk legelső alapja, — s mert mindenekelőtt e haza gyermekeivé lettünk: csak az ezen születés folytán nyert jogok s reánk háruló nagy kötelességek tiszta ismerete által nyerhetnek bennünk munkás életet erkölcsi világrendünk összes törvényei.

Hogy ez így van, mellette a történelem tesz megbízható tanúságot, — mert amily mérvben emelkedett avagy hanyatlott valamely ország területén a nemzeti öntudat s az ugyanazon népesalárhoz való ragaszkodás, azon arányban látjuk fejlődni avagy süllyedni amaz országok nemesak anyagi jólétét, de lakói összességének erkölcsi tisztaságát is. Vagy mi más okra lenne visszavezethető annyi fényes birodalom bukása? és mi tenné egyik másikat hatalmassá, ha nem a nemzeti érzületek amott szemléllhető pusztulása, emitt látható megerősödése? S az a minden jogrendet fenyegető tömeg, mely ma már a jogos tulajdon megtámadására, az emberi művelődés vívmányai megemmisítésére törekszik, nem azokból verődik-e össze, kik hazát, nemzetet megtagadva, „világpolgárok”-nak nevezik magukat? Ezekkel szemben, kik előtt az önérdéken kívül semmi se szent, de minden guny tárgy lehet, a nemzeti érzület és honszeretet ápolása olyan kötelesség, melynek teljesítésétől senkit fölmenteni, senkit eltítani nem lehet.”

A jelentés aztán felsorolja a polgári kör mult évi tevékenységét vázlatosan. A buzgó tisztikar fáradhatlan munkásságának javarészt arra fordította, hogy az egyesület építendő otthonának ügyét előbbre vigye. Költségvetését 1117 frt tiszta nyereséggel zárta le, a kör vagyoni helyzete aránylag fényesnek mondható. Az építendő ház költségeit 10 fittos kövénnyek kibocsátásával igyekeztek beszerezni, azonban daczára a helybeli közintézetek elismerést érdemlő áldozatkészségének, eddigelé még csak mintegy 5000 frt aru kövénnyel volt ellátható, ami a tényleges szükségletnek felét sem teszi. A tervbe vett sorsjegykölesön nem mutatkozik eszallapodottnak, mert az államnak ily sorsjegykölesön után 1500 frtnyi illeték járna, ami a reménybeli haszonnak javarészt nyelne el. — Rimaszombat városa sem teljesítette a kör abbeli kérelmét, hogy építendő házához 100000 drb téglát ingyen adjon, s csakis 70000 drb téglának kedvezményes áron leendő szállítását ígérte meg. E ezimen a város adománya 280 frtot tesz ki, amit a közgyűlés öszinte köszönettel fogad el, s egyuttal feltéri a várost, hogy anyagi erejéhez képest a jövőben is támogassa az egyesületet.

Megemlékezik még a jelentés a tavalyi fényes bálról, s nagy elismeréssel adózik a lady patronessnek: Beliczky Viktorne urnőnek és a bálnendezőség elnökének Feledy Ferencnek. — Továbbá arról a gyászünepélyről, melyet Kossuth Lajos temetése alkalmával rendezett az olvasókör, s melyről a rimaszombati dalárda közreműködése és Lörinczy György emlékbeszéde van kiemelve.

Az érdekes és szépen kidolgozott jelentés a következő sorokkal végződik:

„Mielőtt ezek után a ránk nézve kitüntető állásokat rendelkezésre bocsátanók, legyen szabad a tisztelt közgyűlésnek s általa Rimaszombat város egész közönségének komoly figyelmébe ajánlanunk ez egyesület további működését s az ennek sikerétől feltételezett azon eredményeket, melyek — mint előzőleg hangsúlyoztuk — magyar

jött, elkezdett valamit hebegni, miből a két bálmuló hölgy egy kukkot sem értett. Végre nagy nehezen következésképp mutatta be magát: Bocsánat hölgyeim, én Lump vagyok. Csengő kacaj volt reá a felelet. Talán csak nem az szölt Berezyné jóakaró mosolylyal. Az én festőm egy pillanat alatt tisztába jött ügyetlen fellépésének tarthatatlan voltával. A szégyenérzet pokoli kínjának hatása alatt hirtelen kifutott s mintegy örült rohant haza. Azonban otthon még jobban vett erőt rajta az imént átélt percek kínos fájdalma. — Ó, ki a legszentebb érzelmekkel közeledett Berezycék háza felé, hideg gunnyal s számandó mosolylyal találkozott. Érezte ugyan, hogy ügyetlen fellépése okozta a helyrehozhatlan felsülést, azonban, belátta azt is, hogy azon változtatni már lehetetlenség. Atkozta magát, ügyetlen fellépését, szokatlan hangzsu nevét, mely őt oly szégyenteljes zavarba hozta. Már azon gondolat támadt benne, hogy kereszt megváltoztatja, azonban nem volt elég ereje azt keresztül vinni. Szülei már rég meghaltak, nagybátyja pedig, ki után nagy vagyoni remélt örökölhet, kitagadással fenyegetőzött, valahányszor azt megkísérelte. Szívének összes keserűségeit és vágyait azért, magába fojtva ott hagyta a várost s itt telepedett le. Új tartózkodási helyén egészen zárkózott életet él. Sokan azt hiszik, hogy nőgyűlölő. Erős tévedésben vannak, mert ő még most is szeret. Sokszor meglepem, a mint nézi-nézi sokáig szíve első szerelmének bálványképét s azután mely sohajjal elteszi. És ez úgy megy mindig, valahányszor csak meglátogatom őt. — Mondhatom nagyon sajnálom az én vigasztalhatatlan festő barátomat.

Fontos a hölgyeknek 1895. évi tavaszra!

Van szerencsém a t. hölgyközönség b. tudomására juttatni, miszerint ujonnan megnyílt *nagyarányu női- és férfi divatruházamat* **uj cikkekkel gazdagítottam, ugymint: női felöltök (Confectio), kabátok (Capes), kör- és válgallérok, köpenyek, bécsi, párisi és berlini modell-darabok** máris naponta érkeznek. — Izlés és az árak tekintetében minden versenyt kizár, minden egyes darabon *alcsó és szabott ár* számokban világosan látható s így a tartás vagy túlfizetés egyenesen ki van zárva.

Kérve a t. hölgyközönség kegyes pártfogását, kiváló tisztelettel

REISZ JÓZSEF.

Nyilttér:*)

Nyilatkozat.

A „Gömör“ ezimű lap legutóbbi száma „Sajtóügyi diadalunk“ cím alatt közölte a kassai sajtóügyi végtárgyalást s abban a többi valótlanságok közt rólam azt állítja, hogy a fenti végtárgyalás alkalmával én a helybeli katonatiszteről állítottam volna, hogy ők is tivoliztak a Gömöri kávéházban. Ezzel szemben ezennel kijelentem, hogy ezen állítás nem egyéb, mint légből kapott koholmány.

Rimaszombat, 1895. február 19.

Dr. Krausz Gyula, ügyvéd.

Nyilatkozat.

A vidéki lapok egy némelyikében „Nyilatkozat“ eziművel Haldek Ignác aláírásával egy nyiltéri közlemény jelent meg, melyben Haldek Ignác magkereskedő, a ki rövid idővel ezelőtt a budapesti kir. Törvényszék fenyítő osztályának nyilvános tárgyalási termében *vádoltként a vádlottak padján állt*, saját kényelmetlen helyzetének leplezése végett az ellene még mindig folyamatban levő bűnügyre vonatkozólag a vidéki közönséggel egyet-mást elhitetni igyekszik.

Ezen tendenciósus híreszteléssel szemben, de annak előre boesátása mellett, hogy egy bírói határozatnak jogerőre emelkedése előtt senki ember fiával, különösen a még jogerőre nem emelkedett bírói határozat által érdekelt féllel polemikába nem boesátkozom, szárazon csupán annak konstataálására szoritkozom, hogy a budapesti kir. törvényszék mint büntető bíróság előtt szabályszerűen lefolyt bűnvizsgálat alapján a budapesti kir. ügyészség, mint vádhatóság *hivatalból* Haldek Ignác magkereskedő ellen vádindítványt tett és a *főmeltósága királyi kuria 7307/B. 894. sz. a. kelt határozatával épen a vizsgálat adatai alapján Haldek Ignác magkereskedőt a lopás büntetése alá helyezni rendelte.*

Az ezen vádhatározat folytán megtartott végtárgyaláson a *közváltó kir. ügyész* ezen tárgyalás fejleményeihez képest a *vádat fentartotta* és Haldek Ignác magkereskedőt a *lopás büntetése alá helyezni hivatalból üldözendő büntetelménynek elkövetése miatt* indítványozta megbüntetetté.

Az első fokban eljáró bíróság vádlott Haldek Ignácot felmentette ugyan, de a büntetelmények megtorlásának szorgalmazására *hivatalból vádhatóság nyomban nyilvános tárgyaláson a felmentő ítélet ellen fellebbezést jelentette be.*

Haldek Ignác felmentése tehát még nem jogerős és felső bíróságaink vannak hivatalba Haldek Ignác eljárása feletti ítéletet mondani; ő maga saját ügyében bíró nem lehet és nyiltéri közleményekkel bíróságainkat praecupálni nem fogja.

Ennyit tartoztam az igazság érdekében kijelenteni, de polemikába Haldek Ignáccal nem boesátkozom, csak azt kívánom még megjegyezni, hogy *merő valótlanság az, a mit Haldek „nyilatkozat“-ában még eddig jogerőre nem is emelkedett felmentésének okául felhoz.*

A kit a Curia jogerősen *lopás büntetése alá helyezett* és a ki ellen a vádhatóságot képviselő kir. ügyész ezen büntetést a vádat nyilvános végtárgyaláson *hivatalból fentartotta és a ki ellen végre a kir. ügyész fellebbezése folytán a bűnvádi eljárás még ma is folyamatban van*: az ugyancsak hiába fenyegetőzök hamis vádaskodás miatt való feljelentéssel!

Budapest, 1895. február

Mauthner Ödön.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Henneberg-celyem esakis akkor valódi, ha közvetlen gyárából rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 ft 65 krig méterenként — sima, esikos, kozkázott, mintázottakat, damasztot s. a. t. (mintegy 240 különböző minőségű és 2000 mintázatban) s. a. t. **postabér és vámentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: HENNEBERG G.** (es. kir. udvari szállító) **székvényára ZÜRICHEN** Svajozban eziműt levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Hirdetés.

Rimaszombatban, a **Janosi-utczában 38-ik szám alatt** fekvő háznak emeleti lakosztálya és berendezett kert bérbeadó; ugyanott egy **garnitúra butor** és egyéb szobai felszerelések szabad kézből eladók, de maga az **egész ház, beltelek és kert örök áron is eladó.**

Szerényi János.

Kiadó istálló.

Rimaszombatban, a **Szijaártó utca 8. sz. a.** házban **nyolcz lóra** való istálló, valamint egy **kőből épült nagy csűr** 1895. évi május 1-ére bérbé kiadó. Bérelni szándékozók forduljanak **Majomy József** tulajdonoshoz.

CSOKROK!

A kiknek bái-, menyasszonyi-, eljegyzési-, név- és születés-napi kézi- és mellesokra szükségük van, azok alólírott nál minden igényeknek megfelelő nagyságban izlésesen kiállitva bármikor megrendelhetik.

A rendkívüli óriás csokrokra való megrendelést 8—10 nappal hamarabb eszközölni kérem.

Az érdeklődőket a jelenleg nyiló növények megtekintésére teljes tisztelettel meghivja

Rimaszombat, 1895. febr. 14.

WIKOUKAL HENRIK,

műkertész.

Meghívás

a „Rimaszombati Takarékpénztár“

1895. február hó 26-án

dél előtt 9 órakor saját helyiségében tartja meg **XXXIII. évi rendes közgyűlést**, melyre az intézet részvényes tagjai ezennel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Igazgatósági jelentés az 1894 év üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése a számadás és mérleg megvizsgálása felől.
3. Osztalék meghatározása.
4. Az igazgatóságból elhalt és sorrend szerint lépő tagok helyeinek betöltése.
5. A felügyelő-bizottság és napibiztosok megválasztása

Rimaszombat, 1895. február 9-én.

Az igazgatóság.

Lakás

egy nagyobb- vagy két kisebb, hozzátartozókkal, esetleg szobák butorozva, májustól kiadók **Ferenczy-utca 12-ik szám alatt.**

Meghívás.

a **Nyústyai takarékpénztár részvénytársaság IX. évi rendes közgyűlése**

1895. évi február hó 24-én, délután 2 órakor a takarékpénztár helyiségében fog megtartatni, melyre a t. ez. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1894. évi üzletéről.
2. Mérleg jóváhagyása, felmentvény megadása és a nyereség felosztása iránti határozat hozatal.
3. Egy felügyelő-bizottsági tag választása.
4. Indítványok.

Kelt Nyústyán, 1895. február 1-én.

Az igazgatóság.

Eladó

Rimaszombatban a Cserencényi-uton fekvő 2000 □ öl terjedelmű belsőség, a rajta levő csűr- és gyümölcsösével eladó. Bővebb értesítés nyerhető **özv Tóth Józsefné** tulajdonosnál. 1—3

Meghívás.

„**A Jolsvai Takarékpénztár**“
ez évi közgyűlése

február hó 27-én délutáni 2 órakor fog saját helyiségében megtartatni, melyre a t. ez. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Az intézet állásáról és a lefolyt évi eseményekről teendő vezérigazgatói jelentés.
2. A felügyelő bizottságnak a lefolyt évi üzlet-számadás és mérleg megvizsgálásáról teendő jelentése, azok feletti intézkedés és az osztalék meghatározása.
3. Egy felügyelő bizottsági tag megválasztása.
4. Netaláni intézkedések.

Kelt Jólsván, 1895. február 6

Az igazgatóság.

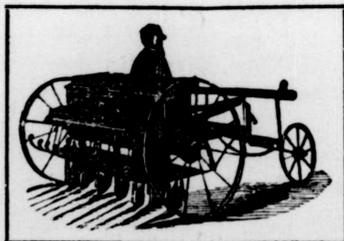
Kiadó lakás.

Rimaszombatban, **Kossuth Lajos- és Kmetty-utczák sarkán** levő emeletes ház emeleti része — mely 5 nagy utczai szobából, konyha, kamara, fürdőszoba, zárt világos folyosó, a földszinten közös mosó-konyha és sütő-kemence, fatartó és pincéből áll — azonnal bérbé kiadó. Értekezhetni lehet **Hollósy József** tulajdonossal.

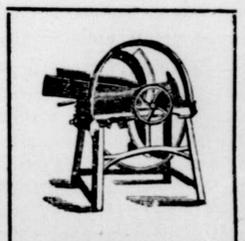
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntője Kassán, Vám-utca 12. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával ezélszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit, nevezetesen:

Sorvető gépeket,
Szorvető gépeket,
Ekeket, Boronákat,
Hengereket, Lokapákat,
Tengeri morzsolókat,
Borsajtókat és szőlőzúzókat;
továbbá mindennemű

Szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat, Szeszgyár-berendezéseket.

Gepeink, eszközeink és egyéb gyartmányainkat készletben tartjuk gyárunkban. Gazdasági gépeink képes-, valamint öntődénk gyartmányai árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük. 1—6